

VaderKracht Centraal, nr. 39

Oktober 2025,

4^e jaargang nr. 9.

Versie: 30-10-2025

© Bob de Raadt

Freelance Contextueel Maatschappelijk Werker – Methodisch Ouderbegeleider
– Pastoraal counselor - lid Connect2Grow > Connect2Fathers/Fathers4Fathers
– Auteur/boekenrecensent – (v.m.)-Assistent onderzoek Verloskunde-
Gynaecologie Erasmus MC Sophia – Gastdocent Erasmus MC Academie (v.m.)
ROTTERDAM – Ambassadeur Kenniswerkplaats Pedagogische Basis (KPB) –
blogger voor vakbond CGMV.

Website: www.bobderaadt.nl – contact: bobderaadt@live.nl

M.m.v.: Timo Hagendijk, Jelle Kop, Bob de Raadt (natuurfoto's: omgeving Zeist, voortuin –
okt. 2025)

Inhoudsopgave:

- Redactioneel: God de Vader, Abba (pag. 2)
- Agenda (pag. 6)
- Publicaties (pag. 6)
- Leesrooster Timotheüs + aanvullend studiemateriaal (door Timo Hagendijk en Jelle Kop) – pag. 6.
- Connect2Israël (rubriek) – pag. 14.
- Boekenplank (pag. 18):
  - Tommy Wieringa (2013) *Dit zijn de namen*, roman – Amsterdam: De Bezige Bij – ISBN 978 90 234 7269 8 - 304 pp.
  - Arthur Alderliesten (red.) (2025) *Christelijk omgaan met miskraam en stilgeboorte – Bezinningskader voor de christelijke kerk*. – Uitg. Schreeuw om leven (brochure en boek).
- Israël is Gods zoon, bijbelstudie (23-10-2025, Israëlkring) - pag. 20-28.

Redactioneel:

- **VaderKracht Centraal** draait om de Here God als onze Vader in de Hemel en Vader van onze Heer en Heiland, Jezus Christus, Zijn Zoon. Het is de combinatie tussen Zijn Vaderschap en hoe dat ons als aardse vaders kan inspireren om bewogen en betrokken vaders voor onze kinderen te zijn. Hoe kunnen wij geïnspireerd raken door Zijn agapè-liefde (onvoorwaardelijke liefde) om solide en liefdevolle vaders te zijn. Hij, die Zijn leven gaf voor ons. Die Leven gaf aan ons. Hoe geven wij die facetten van Zijn liefde door aan onze kinderen? Hoe betrekken wij de Here God in onze opvoedarbeid aan onze kinderen? Zijn Vaderschap in ons vaderschap! Een inspirerende verbinding, vanuit het Vaderhart van God. *VaderKracht Centraal* brengt die verbinding door bijbelstudies, door boekrecensies, door doopgetuigenissen, door Connect2Israël, door het vermelden van geloofsberichten, door artikelen & columns e.d.

- **God, de Vader, Abba:**

JAHWEH, JHWH, Abba Vader, de Naam, Majesteit: in dit online magazine staat God de Vader centraal. Zijn Kracht, Zijn Aanwezigheid, Zijn Grootheid. Zijn Almacht, Zijn schepping, Zijn wereld. Zijn mensen, Zijn Zoon (Jezus Messias. De Gezalfde), Zijn volk Israël -> alles wat Hij vertegenwoordigt en wat Hem vertegenwoordigt: de wolken, de zon, maan, sterren en planeten; planten, dieren en mensen. De zee, de bergen, de vlakten, de rivieren etc. God is de Grote Heerser en de liefdevolle Vader. De rechtvaardige, de Richter.

Er bestaat een Joods dankgebed, wat prachtig is op te zeggen en om te overdenken:

'Gezegend U, Eeuwige, onze God, Koning van de wereld, die in Zijn goedheid Zijn hele wereld voedt. Hij geeft brood aan alle vlees. Wij danken U, Eeuwige, onze God, dat U onze voorouders een goed en ruim land hebt gegeven en ons gered hebt uit het slavenhuis. Erbarm U, Eeuwige, onze God, over Israël, Uw volk, over Jeruzalem, Uw stad, over het koningschap van het huis van David, Uw gezalfde. Gezegend U, Eeuwige, onze God, Koning van de wereld, God, onze Vader, onze Koning, onze Schepper, onze Verlosser, Die goed is en goed doet aan allen, en het ons aan geen enkel goed laat ontbreken. De Eeuwige zal kracht geven aan Zijn volk, de Eeuwige zal Zijn volk zegenen met vrede'.¹

God, de Vader, die met Zijn grootsheid aandachtig is aan Zijn mensen, Zijn volk. Hij koos de aartsvaders, Abraham, Izak en Jacob en ging met hen Zijn weg. Ondanks hun onwilligheid en afvalligheid. Toch steeds trouw aan Zijn eigen afspraak/verbond. Hoe wonderlijk. De mens probeert groots te zijn, doch moet steeds weer z'n Meerdere erkennen in de Heere God, Jahweh, JHWH, de Almachtige. Wonderlijk is Zijn geduld met ons.

Het Joodse volk viert in oktober 2025 zijn najaarsfeesten:

- de Grote Verzoendag (Jom Kippoer) om zich met JHWH te verzoenen, in het besef van de eigen tekortkomingen.

- Het Loofhuttenfeest (Soekot) om zich naar boven te richten, de hemel te zien en de verbondenheid met de Hemelse Koning te vieren.

- En dan volgt Simchat Thora (de Vreugde van de Wet), Gods aanwijzingen en richtlijnen voor het Joodse volk en voor ons mensen. Bedoeld om in vrede met JHWH en onze medemensen te leven; Hem dienende.

Prachtige feesten², met een diepe betekenis en met een groot verlangen naar diepgang en welzijn. Hij is erbij. Hij is Aanwezig.

Of zoals een website³ deze feesten beschrijft: **Het Loofhuttenfeest (Leviticus 23:24 en Numeri 29:1)**. De zevende maand was een maand vol met vieringen, die voor het grootste deel in Jeruzalem plaatsvonden. Ook deze feesten zijn verbonden met het oogstritme. Het was de afsluiting van alle oogsten, als het graan gedorst en de druiven geperst waren ([Deuteronomium 16:13](#)).

1. **De Dag van de Ramshoorn** (Jom Hasjofar, in het Nederlands ook aangeduid als Bazuinenfeest, [Leviticus 23:24](#) en [Numeri 29:1](#)) - Later werd deze dag ook aangeduid als Rosj Hasjana, het Joodse nieuwjaar. De sjofar (ramshoorn) werd geblazen om het volk op te roepen tot bezinning. De daaropvolgende 10 dagen vormen een periode van inkeer, waarin

---

¹ Bron: Kees de Vreugd (red. - 2023) *De Bijbel lezen met het oog op Israël* – 365 dagen dagboek – Leeuwarden: Jongbloed Christelijke Media – ISBN 9789088973697; pag. 115 -> 'Leer opnieuw te danken' (bijdrage J. Snaterse). N.a.v. Deut. 8:7-11.

² www.nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_joodse_feest- en_gedenkdagen - www.eo.nl/artikel/joodse-feesten

³ www.eo.nl/artikel/joodse-feesten

men nadenkt over wat men heeft gedaan, om zo in het reine te komen met andere mensen

en met God.

2. **Grote verzoendag** (Jom Kippoer, [Leviticus 16:12-25](#) en [23:27-32](#)) – Op de tiende dag na Rosh Hasjana is het Grote Verzoendag; een dag van vasten (niet eten) en rust. Op deze dag ging de hogepriester het Allerheiligste binnen, het gedeelte van de tempel waar de ark van het verbond stond. Hij sprenkelde bloed op en voor de verzoeningsplaat die op de ark ligt. Dit is het teken van de verzoening tussen God en zijn volk. De zonden van het volk worden bedekt (kippoer = bedekken) en stonden niet langer tussen God en zijn volk in.
3. **Loofhuttenfeest**⁴ (Soekot, [Leviticus 23:33-44](#)) - Tijdens dit feest verblijft men in zelfgemaakte tenten (loofhutten) als herinnering aan de tocht door de woestijn. In de bijbelse tijd was er dagelijks een ceremonie, waarbij water uit de vijver van Siloam geschept werd. Ook zong men het 'hallel' ([Psalmen 113-118](#)) en werden er vier grote kandelaars in de voorhof van de tempel ontstoken. Op de laatste dag van dit feest viert men tegenwoordig de 'vreugde van de Wet' (Simchat Tora): de jaarlijkse cyclus lezingen uit de Thora wordt afgesloten en de nieuwe cyclus start.

- **Namen van God, de Here:**

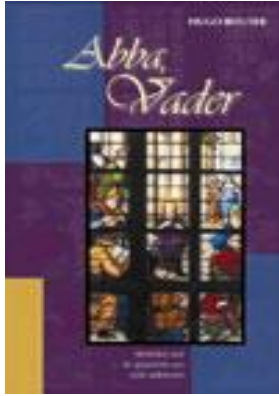
Denk daarbij ook aan het prachtige boek van Jolke Bomhof: De Leeuw en het Lam >

In de Bijbel staan honderden namen en titels van God. Iedere naam is een kans om een beter – en completer – beeld te krijgen van wie Hij is. In De Leeuw en het Lam bestuderen we in 57 dagen 57 van die namen en titels en doen we fascinerende ontdekkingen over God en over onszelf. Misschien ken je God al heel lang en heb je een aardig beeld van wie Hij is en hoe Hij is. Hij is de Schepper. De Verlosser. Hij is Liefde. Hij is alle clichés die je over God kent, maar Hij is nog veel meer dan dat. Of misschien geloof je wel dat Hij bestaat, maar ken je Hem – nu je er over nadenkt – eigenlijk helemaal nog niet goed. De Leeuw en het Lam neemt je mee langs 57 namen en titels van God die we tegenkomen in de Bijbel. Sommige daarvan zijn namen waarmee God Zichzelf bekend heeft gemaakt, andere zijn door auteurs van de Bijbel – psalmisten, profeten, koningen en apostelen – aan God toegeschreven. Elke naam en iedere titel belicht weer een nieuw facet en een ander detail van de totale grootheid en veelkleurigheid van God. Het doel hiervan is dat we een beter beeld krijgen van wie God is. En dus ook van wie wij zijn, of beter gezegd: hoe we horen te zijn. God beter leren kennen helpt ons om te groeien in relatie met Hem, helpt ons als we zoeken naar woorden om Hem te aanbidden, en helpt ons om steeds meer op Hem te gaan lijken.

- Ik kwam het volgende boekje tegen: **'Abba Vader' – De rijkdommen van Gods Vadernaam**, geschreven door Hugo Bouter (Alblasserdam: Stichting Boeken om de Bijbel; 1997; ISBN 978-90-70926-12-1; 77 pp.) met een interessante hoofdstukindeling:

---

⁴ www.jadezra.nl/blog/tag/soekot/

- *Aspecten van Gods Vadernaam in de Evangelien:*

- * over de hemelse Vader,
- * Vader, Heer des hemels en der aarde
- * over Abba, Vader,
- * de levende Vader,
- * de heilige Vader,
- * de rechtvaardige Vader en
- * 'Mijn Vader en Uw Vader'.

- *Aspecten van Gods Vadernaam in de Brieven:*

- * De Vader, die ons heeft overgebracht in het Koninkrijk van de Zoon zijner liefde,
- * De God en Vader van onze Here Jezus Christus,
- * De Vader der barmhartigheden
- * De Vader, uit Wie alle dingen zijn en tot Wie wij zijn
- * De Vader der heerlijkheid
- * De Vader, naar Wie alle geslacht in de hemelen en op aarde genoemd wordt
- * Eén God en Vader van allen, die is boven allen en door allen en in allen
- * De Vader der geesten
- * De Vader der lichten

16 Facetten van de Naam van God, Jahweh, JHWH, de Schepper en allerhoogste Heer. Boeiende uitleg.

“De rijkdommen van Gods Vadernaam. Als christenen mogen wij groeien in de kennis van God, die wij door Jezus Christus onze Vader mogen noemen. Gods Geest Zelf roept met ons: Abba, Vader! Dit boekje belicht achtereenvolgens zeven aspecten van Gods Vaderschap in de Evangelien en negen aspecten daarvan in de Brieven van het Nieuwe Testament. Zo komen wij onder de indruk van Gods veelzijdige en veelkleurige liefde voor ons, alsook van de vele rijkdommen van het kinschap en zoonschap van de gelovige ” (bron: www.onlinebible.org/title/HB208) - www.oudesporen.nl/Download/HB208.pdf .

- **De Naam: HaShem:**

De naam "Hashem" kent twee voorname oorsprongen. In het Hebreeuws (הַשֵּׁם) betekent het "De Naam", en wordt het binnen het jodendom gebruikt als een eerbiedige aanduiding voor God, ter vermijding van het uitspreken van de heilige naam YHWH. De etymologie is 'ha-' (de) en 'shem' (naam) (bron: www.wisdomlib.org/nl/names/hashem).

Hashem - Dat betekent: de Naam. In het dagelijks spraakgebruik (bron: www.zoeklicht.nl/artikelen/de-godsnaam-in-de-bijbel-10609 - Gert van de Weerd).

- Lees en zing Opwekking 399: **Vader God, ik vraag me af**

Agenda:

- 23-10-2025: Israëlkring. Thema: Israël is Gods zoon ⁵. Aanvang: 20.00 uur. Locatie: VEG De Ark, Gorinchem. Inleiding door Bob de Raadt.

Publicaties:

- www.bobderaadt.nl/documents/israel/PowerPoint_presentatie_in_het_begin.pdf
- www.bobderaadt.nl/documents/israel/Bart_Schutte_Hoe_God_alles_schiep.pdf

Leesrooster Timotheüs ⁶ + aanvullend studiemateriaal (door Timo Hagendijk en Jelle Kop):

Week 41-2025, 6 t/m 10 Oktober 2025

2 Timotheüs hoofdstuk 3 en 4.

De 2de brief van Paulus aan Timotheüs, een jonge broeder in Christus, opgevoed door zijn Joodse moeder en grootmoeder, ter bemoediging en aansporing om het geloof in Christus te delen. Het is

---

⁵ Drs. Kees de Vreugd (2020) *Het geheim van Israël – Zeven Bijbelstudies voor kringen over het eigene van Israël* – Chai Pers; Christenen voor Israël Nijkerk; ISBN 978-90-817813-4-3; pag. 12-14.

⁶ In 'VaderKracht Centraal'- september 2025 staat het eerste gedeelte van het leesrooster aangaande Timotheüs en de brieven aan Timotheüs.

persoonlijke brief. Waar het in 1 Timotheüs gaat over het oppassen voor de dwaalleer die heerst in de gemeente in Efeze, gaat deze 2de Timotheüs brief over het volharden in het geloof, ondanks lijden.

6 Oktober, dag 1.

2 Tim. 3:1-9

In deze verzen wordt een opsomming gedaan van wat er allemaal speelt. Kunnen wij dit 1 op 1 naast deze tijd leggen? Wat zegt dit over de mensheid? vers 9!! Tip; lees Exodus 7:8-13. Wat zegt dit over God?

7 Oktober, dag 2.

2 Tim. 3: 10-17 ⁷

Het is goed om te weten dat Paulus deze brief schrijft vanuit de gevangenis in Rome (2:9). Hij spreekt hier over vervolging. En dat dit het deel van alle gelovigen zal zijn. Herkent u dat? Willen wij lijden omwille van het evangelie? Ook spreekt Paulus over bij hetgeen te blijven wat Timotheüs geleerd heeft. Waar doelt hij op? En wat betekent dit voor ons vandaag? Wie volgen wij?

8 Oktober, dag 3.

2 Tim. 4:1-8

In dit gedeelte roept Paulus Timotheüs op hetgeen hij uit het OT geleerd heeft te prediken (3:16). Hij wijst op de Schrift door God ingegeven. Is dit het Woord dat wij (de kerk) nog willen horen, of zijn wij meer gefocust op hetgeen wij graag horen willen? 4:2 wijst daarop. Denkt u dat we in de tijd leven zoals beschreven in vers 3 en 4? Strecken wij ons uit naar zoals beschreven staat in vers 5?

9 Oktober, dag 4.

2 Tim. 4:9-14

Paulus verlangt aan het einde van zijn leven naar ontmoeting met Timotheüs. Hij voelt zich alleen. Ook al heeft hij praktische nood en vraagt zijn warme mantel mee te brengen. Toch verlangt hij ook naar boeken en perkamenten, omdat hij nooit stopt met het evangelie bezig te zijn. Wat is voor jou belangrijker, er warmpjes bij te zitten, of onder alle omstandigheden bezig te zijn met het doorgeven van het evangelie? En hoe kan je dat doen? Bespreek dit in je kring!

10 Oktober, dag 5.

2 Timotheüs 4:15-22

In deze verzen lezen wij, dat mensen elkaar alleen laten, en Paulus zich volledig aan God toevertrouwt, en weet dat Die hem nooit in de steek laat. Hoe zit dat met jou?

Centrale studies: Timotheüs:

- Afgelopen dinsdag hadden we de tweede studieavond over Timotheüs, een boeiend Bijbels persoon, met de apostel Paulus als mentor. Timo Hagendijk vertelde o.a. over de invloed van Timotheüs' moeder en grootmoeder op het geloofsleven van Timotheüs.
- Op de website van VEG De Ark vindt u aanvullend studiemateriaal over de brieven van Paulus aan Timotheüs: www.dearkgorinchem.nl/wp-content/uploads/2025/09/De-brieven-van-Paulus-aan-Timotheus-deel-1.pdf en www.dearkgorinchem.nl/wp-content/uploads/2025/09/De-brieven-van-Paulus-aan-Timotheus-deel-2.pdf

⁷ (:17) > De mens als dienaar van God; als 'de mens van God' -> zie ook in Deut.33:1; Jozua 10:14; 14:6; Richt. 13:6; 1 Sam. 2:27; 9:6-10; 1 Kon.12:24h; 13:5; 2 Kron. 11:2;30:16 (Bron: pag. 493, uit: *Nieuwe Testament met Joodse toelichtingen – NBV21 – Amy-Jill Levine & Marc Zvi Brettler (2024); Haarlem-Antwerpen: Ned.- Vlaams Bijbelgenootschap; ISBN 9789089122834*).

- Op dinsdag 28 oktober 2025 hebben we de derde studie over de jeugdige gelovige Timotheüs en de brieven die aan hem geschreven zijn. Spreker is dan: Jelle Kop. Schrijf alvast deze datum in uw agenda. U bent van harte welkom!

Shalom, Bob de Raadt, mede namens Sofie Achterberg en René Verhoeks (12-10-2025, Arktueel).

Leesrooster Timotheüs

Week 5 vanaf zondag 12 oktober (Bijbelgedeelten waar Timotheüs in voorkomt)

Maandag 13 oktober 2025 – lezen: Handelingen 16:1-5

De apostel Paulus ontmoet tijdens zijn tweede zendingsreis Timotheüs, in Lystra, een stad in het Klein-Aziatisch landschap Lycaonië. Van de familie van Timotheüs wordt verteld dat hij een zoon is van een gelovig geworden Joodse vrouw en een niet-Joodse vader. Kenmerkend is dat hij bij de gelovigen in die landstreek goed aangeschreven staat. Paulus wil hem graag meenemen op zijn reis. Omwille van de Joden in Lystra laat hij Timotheüs besnijden.

* *Hoe sta jij bekend in jouw -gelovige- omgeving? Wat kenmerkt jou als gelovige?*

* *Op dit moment viert het Joodse volk het Loofhuttenfeest (Soekot). Wat weet jij daarvan (betekenis)? Hoe zou Timotheüs dit feest vieren?*

Dinsdag 14 oktober 2025 – lezen: Handelingen 17:13-15 en 18: 4 en 5

Berea is een plaats waar het evangelie van Jezus Christus gepredikt, bestudeerd en ontvangen werd. “Velen aanvaardden het geloof”. En dan komen er ontruststokers en opruiers, gestuurd vanuit Thessalonica. Paulus wordt uit deze gevaarlijke zone weggeleid en naar Athene gebracht. Silas en Timotheüs blijven in Berea om de gemeente te onderrichten en te steunen. Later krijgen zij de opdracht om zich bij Paulus te voegen. Paulus richt zich op het verkondigen van het Evangelie en het getuigen van de Levende Zoon van God, Jezus, de Christus, de Gezalfde des Heren.

* *Welke kenmerken heeft onze gemeente in vergelijking met de gemeente in Berea?*

* Welke opruiers ken jij in deze tijd en hoe ga jij daar mee om?

* Welke plek heeft “verkondigen en getuigen” in jouw leven?

Woensdag 15 oktober 2025 – lezen: Handelingen 19:21-22, 1 Kor. 4:17

Paulus stippelt zijn reis uit: Macedonië, Achaje, Jeruzalem en uiteindelijk naar Rome.

Timotheüs en Erastus zendt hij naar Macedonië. Prachtig zijn de aanbevelingen die Timotheüs van Paulus krijgt: ‘mijn geliefd kind’, ‘trouw aan de Heer’, ‘in verbondenheid met Christus leven’, als ‘leerproces’, als ‘opvoeder’, als vader (geestelijk ouderschap), (zie 1 Kor. 4:15). Het Joodse volk viert trouwens vandaag ‘Simchat Thora’: ‘de vreugde van de Wet’.

* Over geestelijk ouderschap gesproken: hoe ziet u dat? Voor wie bent u een geestelijk ouder? Voor wie ben jij een mentor, een inspirerende gelovige?

* Hoe belangrijk is voor jou ‘de vreugde der Wet’? Welke betekenis heeft dat voor jou?

Donderdag 16 oktober 2025 - lezen: Romeinen 16: 21-24

“Timotheüs, medewerker”. Zo omschrijft Paulus zijn geestelijk kind. Medewerker, in dienst van, taakuitvoerder, representant, vertegenwoordiger. Onmisbare helper (lees ook 1 Tim. 1:2 en 2 Tim. 1:1-3).

* Hoe zou Paulus jou omschrijven? Hoe ziet jouw ‘medewerker-zijn voor Christus’ er uit?

* Welke taak heb jij in de gemeente? Waar wil jij in groeien als gelovige?

Vrijdag 17 oktober 2025 – lezen: 1 Kor. 16:10-18

De gemeente krijgt van Paulus een instructie om respectvol met Timotheüs om te gaan en hoe zij hem moeten ontvangen. Blijkbaar maakt Paulus zich daar zorgen over. De verzen 13 en 14 zijn ook een belangrijke oproep in het geloofsleven van elke dag: waakzaamheid, volharding, moed, sterkte en liefde.

* Hoe zie jij dat? Hoe pas jij dat toe in jouw leven? Wat is een leerpunt voor u?

* N.a.v. vers 18: Wat geeft jou nieuwe kracht en motivatie?

Weekrooster week 6

Dag 1 – 20 oktober 2025

2 Kor. 1:19-23: verstoorde verhoudingen Deze brief is geschreven door Paulus en Timotheüs aan de gemeente in Korinthe (2Kor 1:1) vanuit Macedonie (2Kor 7:5). Volgens vers 19 is deze gemeente ontstaan door de woorden van Paulus, Silvanus (=Silas) en Timotheüs. Dan denk je wellicht: ‘De stichters van de gemeente dat zijn vast geliefde mensen.’ Een misvatting volgens dit tekstgedeelte. Uit de woorden ‘niet weer’ (23) kun je opmaken dat het bij het vorige bezoek aardig uit de hand is gelopen. De gemeenteleden zijn boos op Paulus, de verhoudingen zijn zwaar verstoord. ‘Dat clubje van Paulus is onbetrouwbaar!’ (17) Paulus pleit met intense woorden en roept er drie getuigen (23) bij: de God (20) Christus (21) en de Geest (22), zie ook (1 Tim.5:19).

o Hoe stel jij je op wanneer verhoudingen verstoord zijn? Hoe praat je? Naar wie luister je? Zoek je God echt of wil je alleen bevestiging van jouw gelijk door God?

Dag 2 – 21 oktober

Filippenzen 2:19-24 broeder- en zusterliefde Timotheüs is mede-auteur van deze brief aan de gelovigen in de Macedonische stad Filippi (Fil 1:1). De Filippenzen kenden Timotheüs wel van de eerdere reizen (Hand. 18:5). De toon van deze brief is ontspannen, gezien de woordspeling eu-psycho (goedsmoeds 19) iso-psychoon (gelijke gezindheid 20). Wat is Paulus trots op zijn geestelijke zoon Timotheüs (22). Niemand kan aan Timotheüs tippen (20). Hij loopt niet weg als het moeilijk wordt (22), ik kan hem niet missen (24).

o Hoe zou jij je voelen als iemand zo iets over jou zou zeggen? Heb jij met iemand zo’n geestelijke

band? Nee, mis je die band dan? o Zou jij misschien met iemand zelf een geestelijke band kunnen opbouwen? Hoe doe je dat?

Dag 3 – 22 okt.

1 Thes. 3:1-13 bereid je voor op verdrukking Silvanus en Timotheüs zijn mede-auteurs van deze brief van Paulus. Paulus schrijft deze brief direct (6) nadat Timotheüs terug is gekomen(2). Timotheüs was met spoed naar de Thessalonicenzen gestuurd om hen te bemoedigen en hun geloof te versterken(2,5). Hard nodig want de vervolging komt er aan (4). Paulus had zelf willen gaan (1,5), maar werd verhinderd (1 Thes. 2:18). Was het voor hem al te gevaarlijk? Gelukkig komt Timotheüs terug met goed nieuws 'van uw geloof en liefde, en dat u altijd een goede herinnering aan ons hebt'. Hoe anders dan de gemeente van Korinthe (zie week 6, dag 1). Timotheüs durft wel. Geloven is gevaarlijk, er komt vervolging aan. Maar hij gaat op pad, praat over God en versterkt het geloof van mensen die het binnenkort erg moeilijk gaan krijgen.

o Durf jij te praten over geloof en God? Ook als verdrukking waarschijnlijk is? o Hoe lang is hier nog geloofsvrijheid? Of is die tijd al voorbij?

Dag 4: 23 okt.

1 Thes.1:1-7, 2 Thes. 1:1-5 Filemon 1:1-3 genade en vrede De openingszinnen van drie brieven van Paulus, Silas en Timotheüs. Driemaal eenzelfde volgorde. – genade en vrede (I Thes.1:1; II Thes.1:2; Fil. 1:3). Wat een prachtige wens. De vrede die bedoeld wordt is niet de afwezigheid van strijd en oorlog, maar de diepe innerlijke vrede die een gelovige, dankzij genade, in God kan ervaren. o Wie wens jij genade en vrede? En zeg je dat dan tegen haar/hem? – we danken en bidden voor jullie (I Thes. 1:2; II Thes. 1:3; Fil. 1:4). o Bedank jij God wel eens voor een zuster of broeder? Laat je weten dat je voor haar/hem bidt? – jullie geloof groeit. Dat blijkt uit onderlinge liefde (I Thes. 1:3; II Thes. 1:3; Fil. 1:5) o Groeit jouw geloof? Waaruit blijkt dat? Of vind je het prima om stil te staan? Wat zou God willen? o Hoeveel onderlinge liefde toon jij? – .....ondanks verdrukking (I Thes. 1:6; II Thes.1:4). Het is dus geen 'vrede op aarde' maar wel vrede met de Hemel. – Een teken ....dat u het Koninkrijk van God waardig wordt geacht (II Thes.1:5)

o Dat Koninkrijk zie je vast wel zitten, maar die vervolging... wil je die ontlopen? o Welke prijs moet jij betalen voor je geloof? Is je geloof die prijs waard? Of is je antwoord op deze twee vragen: 'Niets'?

Dag 5: 24 oktober 2025

Hebreeën 13:18-25 Geloofsdiepte en geloofspraktijk De schrijver richt zijn brief aan Hebreeën, Joodse gelovigen, die het geloof dreigen op te geven als gevolg van vervolging door Joden. Het lijkt niet waarschijnlijk dat Paulus deze brief heeft geschreven. Wie wel? Lucas, Apollos, Priscilla of Silas? Zit de schrijver gevangen? (19) In ieder geval is de schrijver een vriend van Timotheüs (23). De oproep is: bid voor ons (18), verdraag vermaning (20), groet uw voorgangers en andere gelovigen (24) o Als jij bid voor een ander, noem je dan alleen de aardse noden (ziekte, geldgebrek, ruzie) of noem je ook minder stoffelijke zaken als (geloof, relatie met God, 'goed willen wandelen' (18)) Hoe zou jouw gebed anders kunnen/moeten?

o Verdraag jij het als een ander je aanspreekt op jouw gedrag/woorden? (=vermaning)

o Lees 20-21 nogmaals: denk na over de rijke inhoud van deze tekst.

o Lees 20-21 nogmaals en graaf nog dieper.

o Lees 20-21 nogmaals: nu praktisch: Hoe vertaal jij je geloof in een werk naar Gods wil dat in Zijn ogen welbehaaglijk is?

o Loof God: Hem zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

Bijbelstudie n.a.v. de persoon Timotheüs 'Van wie ben jij er eentje?!' – door Timo Hagendijk, op dinsdag 07-10-2025; VEG De Ark, te Gorinchem⁸

Je familie kan je niet uitkiezen. We worden erin geboren. Het is nogal bepalend waar op deze wereld je wieg gestaan heeft. We worden allemaal geboren, maar tijden en contexten kunnen nogal van elkaar verschillen. Laten we eens kijken naar de persoon Timotheüs. Wat weten we over hem en zijn familie?

Kennismaking met Timotheüs

Paulus komt na een verdrietig conflict met Barnabas aan in Lystra. Daar ontmoet hij Timotheüs in de synagoge. Timotheüs wordt geboren in een klein plaatsje in Lystra, ergens in het midden van Turkije. Timotheüs is een kind uit een gemengd huwelijk. Zijn vader is een Griek, zijn moeder Eunice is een Jodin. Loïs is één van de oma's van Timotheüs. Oma en moeder hebben Timotheüs leren bidden en lezen in het Oude Testament. Timotheüs is leider van de gemeente in Efeze. Dat is beslist geen makkelijke plaats. (Lees maar eens Handelingen 19)

Betekenis van de namen

Als Johannes de Doper wordt geboren lezen we dat het voor de mensen van die tijd nogal wennen is dat hij niet naar zijn vader wordt vernoemd. Aangezien Timotheüs 'hij die God eert' of 'geëerd door God betekent', wordt er vanuit gegaan dat moeder en oma hem zijn naam hebben gegeven. Ik ben er niet achter gekomen of dat ook ongewoon geweest is. Er zijn christenen vandaag de dag die heel bewust hun kinderen Bijbelse namen geven. Eunice betekent 'overwinning' en komt uit het Grieks⁹. De naam 'Loïs' heeft Joodse en Griekse wortels. Het kan 'begeerlijker' of 'beter' betekenen, maar ook 'leeuw'.¹⁰ Prachtig om in de betekenissen van de namen een mooie overwinningsslijn te ontdekken. Die door kracht of door geweld, maar door de Heilige Geest. Van generatie op generatie.

Zelfbeeld van Timotheüs

---

⁸ Voor deze tekst heb ik (Timo) gebruik gemaakt van de StudieBijbel, Wikipedia, HSV jongerenbijbel en In ontmoeting met het Nieuwe Testament.

⁹ <https://betekenis-definitie.nl/Eunice>

¹⁰ <https://www.eo.nl/bijbelse-namen/lois>

Een rotsvast geloof. Dat heeft Timotheüs. Jaloersmakend wellicht of juist herkenbaar. Daardoor wordt het natuurlijk makkelijk om fluitend door het leven te gaan. De werkelijkheid is anders. Timotheüs heeft het vaak moeilijk. Hij vindt zichzelf te jong en als hij dat al niet vindt, dan vinden anderen in de gemeente dat wel (1 Tim. 4 vers 12). Daarbij heeft Timotheüs een zwakke gezondheid. Paulus vindt dat hij maar wat wijn moet drinken, zodat dat zijn maag en andere kwalen tot rust brengt (1 Tim. 5 vers 23). Daarnaast is Timotheüs introvert. (1 Korinthe 16 vers 10 en 1 Tim. 1 vers 7) Verlegen zijn is nou niet het type leider wat we tegenwoordig zoeken, maar blijkbaar was dat in die tijd ook al een punt.

Timotheüs gevangen vanwege zijn geloof

En ook Timotheüs belandt in de gevangenis (zeer waarschijnlijk medegevangene van Paulus; Hebr. 13 vers 23) en ook dat is voor een gelovige meer dan eens geen gemakkelijke plek gebleken. Denk maar aan Johannes de Doper die ging twifelen of Jezus toch wel echt de Messias was! Hieruit blijkt maar weer eens dat als het van ons afhangt er niet veel van terecht komt. Wij vinden onszelf te jong, te ziek, te aangevallen enz. Wij mogen onze lege handen echter niet verslagen naast ons lichaam laten hangen, maar in geloof opheffen naar de hemel. Paulus zegt het in Filippiëzen 4 vers 13 zo mooi: 'alle dingen zijn mij mogelijk door Christus, Die mij kracht geeft!'

Vragen:

1. Bekijk onderstaande link: toen was geloof heel gewoon – Stef Bos
https://www.youtube.com/watch?v=KW_93hjqSc&list=RDKW_93hjqSc&start_radio=1 Het maakt nogal uit waar je wieg gestaan heeft. In een dorp of stad, christelijk of multicultureel en ga zo maar door. Welke invloed heeft die plek (gehad) op hoe jij vandaag gelooft?
2. Mensen zonder naam. Je zou maar zo iemand zijn. Van de vader van Timotheüs weten we zijn naam niet. Een naam heeft en geeft betekenis aan je bestaan hier op aarde. Weet jij wat je naam betekent? Lees Openbaring 2 vers 17. Heeft deze tekst voor jou betekenis?
3. Welke invloed heeft je vader gehad op hoe jij vandaag gelooft? En welke invloed heeft je moeder daarop gehad?
4. Timotheüs vindt zichzelf te jong. Een zelfbeeld doet veel met een mens weet ook Henri Nouwen. Lees: <https://brugkerklopik.nl/2018/09/24/wie-ben-ik/> . Hoe kijk jij op dit moment aan tegen jezelf? Welke les neem jij van Henri Nouwen mee?
5. Timotheüs heeft veel voor de kerk betekent. Welke gemeentelieden betekenen volgens jou vandaag veel voor de gemeente? Wat kan jij voor de gemeente betekenen? Is dat anders dan nu het geval is?

Centrale studie 28 oktober 2025, door Jelle Kop:

Over de studie:

De wereld om ons heen verandert razendsnel. We zien de maatschappij, de Bijbelse moraal en de kerk onder druk staan. Precies in deze tijd roept Paulus ons via zijn brieven aan zijn geliefde broeder Timotheüs op tot standvastigheid en het vasthouden aan de gezonde leer. Wat is die gezonde leer eigenlijk, en hoe herkennen we de dwaalleer en de verleidelijke stemmen van deze tijd? Paulus schildert ons een indringend portret van de mens in de laatste dagen – een beschrijving die akelig actueel lijkt.

Voelt u de urgentie? Ziet u de waarschuwborden langs de weg?

Tijdens deze avond duiken we in de essentiële lessen van deze brieven. We beantwoorden cruciale vragen:

- Wat zijn de specifieke gevaren die onze gemeente vandaag de dag bedreigen?
- Hoe blijven we als gemeente van Christus Jezus staande in een wereld die steeds anti-christelijker wordt?
- Welke 'tools' reikt Paulus ons aan om de goede strijd te strijden?

Hij roept ons op: "Schaam je niet!" en "Strijd de goede strijd!" Dit is niet alleen een uitdaging, maar een krachtig gebod voor elke gelovige. Mijn doel is dat u na deze avond naar huis gaat met een hernieuwd bewustzijn van de gevaren, met de juiste instrumenten om ze te weerstaan, en met de bereidheid om moedig en standvastig de goede strijd te strijden totdat onze Heer wederkomt.

Jelle Kop: Mijn naam is Jelle en ik ben 26 jaar. Ik ben werkzaam bij Stichting Het Zoeklicht als social media redacteur en ik mag mij vandaag de dag inzetten om het Evangelie te verspreiden via de online kanalen. Als jonge broeder in het geloof herken ik mij in Timotheüs en word ik bemoedigd door bijvoorbeeld het vers uit 1 Tim 4:12, ik laat me niet minachten door mijn jeugdige leeftijd, maar ik streef ernaar een voorbeeld te zijn in wandel, in liefde, in geest, in geloof en reinheid. Een heuse strijd, maar ik kan getuigen van de Here Jezus die mij dagelijks de kracht en energie geeft om datgeen te doen waar Hij mij voor geroepen heeft. Ik hoop jullie dan ook op de studie-avond te bemoedigen en aan te sporen.

Referenties – literatuur – documentatie – bronnen:

- M.R. van den Berg (1976) *Eerste brief aan Timotheus - Over Gods economie in zijn huishouding* – Telos/Buyten & Schipperheijn – ISBN 9789060640494 - Zicht op de Bijbel: deel 11.
- M.R. van den Berg (..) *Tweede brief aan Timotheus - Het testament van een ter dood veroordeelde* – Telos/Buyten en Schipperheijn – ISBN 9789060640609 - 80 pagina's - Zicht op de Bijbel, no. 13.
- Hagendijk, Timo (2025) 1 en 2 Timotheüs, een ontdekkingsreis door de pastorale brieven; PowerPointPresentatie (centrale bijbelstudie, gegeven op dinsdag 16 september 2025) – vindplaats: www.dearkgorinchem.nl/centrale-bijbelstudie-timotheus/ of <https://onedrive.live.com/:p:g/personal/67FA57A1431ABEA5/>
- Levine, Amy-Jill & Marc Zvi Brettler (2024) *Nieuwe Testament met Joodse toelichtingen – NBV21 –*; Haarlem-Antwerpen: Ned.- Vlaams Bijbelgenootschap; ISBN 9789089122834; m.b.t. Timotheüs: pag. 477-494, door Naomi Koltun-Fromm & Alejandro. F. Botta.
- MacArthur, John - *1 & 2 Timothy - Encouragement for Church leaders* – www.dearkgorinchem.nl/wp-content/uploads/2025/09/De-brieven-van-Paulus-aan-Timotheus-deel-1.pdf (vertaling uit het boek van John Mac Arthur) – www.dearkgorinchem.nl/wp-content/uploads/2025/09/De-brieven-van-Paulus-aan-Timotheus-deel-2.pdf (vertaling uit het boek van John Mac Arthur)
- Raadt, Bob de (2025) *Leesrooster Timotheüs en aanvullend (studie)materiaal*, In: *VaderKracht Centraal*, sept. 2025, nr. 38, pag. 11 v.v. – vindplaats: www.bobderaadt.nl/documents/vaderkrachtcentraal/VaderKracht_Centraal_38.pdf
- www.amen.nl/artikel/536/de-dagelijkse-praktijk-van-efeze-1-deel-7-zoenschap
- www.dearkgorinchem.nl/wp-content/uploads/2025/09/Centrale-studie-Timo-Hagendijk.pdf

- www.nl.wikipedia.org/wiki/Timoteüs
- [www.christipedia.nl/wiki/1_Timotheüs#:~:text=>De brief is gericht aan Timotheüs, een jonge medewerker van de apostel, door hem geestelijk 'verwekt', d.w.z. tot geloof en wedergeboorte geleid. Timotheüs was door zijn moeder en grootmoeder al bekend gemaakt met het onderwijs van het Oude Testament. Paulus noemt hem "mijn waar kind in het geloof" en "mijn geliefd en trouw kind." Timotheüs krijgt de opdracht te werken als evangelist, 2 Tim. 4:5.](http://www.christipedia.nl/wiki/1_Timotheüs#:~:text=>De%20brief%20is%20gericht%20aan%20Timotheüs,een%20jonge%20medewerker%20van%20de%20apostel,door%20hem%20geestelijk%20%27verwekt%27,d.w.z.%20tot%20geloof%20en%20wedergeboorte%20geleid.%20Timotheüs%20was%20door%20zijn%20moeder%20en%20grootmoeder%20al%20bekend%20gemaakt%20met%20het%20onderwijs%20van%20het%20Oude%20Testament.%20Paulus%20noemt%20hem%20%27mijn%20waar%20kind%20in%20het%20geloof%27%20en%20%27mijn%20geliefd%20en%20trouw%20kind.%27%20Timotheüs%20krijgt%20de%20opdracht%20te%20werken%20als%20evangelist,2%20Tim.%204:5.)
- www.christipedia.nl/wiki/Timotheüs

- www.brievenaangod.info/timotheus-leven-rol-invloed-bijbel/ -> **Timotheus** was een belangrijke persoon in **het Nieuwe Testament**, bekend als een loyale medewerker van de **apostel Paulus** en als vroege leider in de christelijke kerk. Zijn leven en werk worden gedetailleerd beschreven in meerdere brieven van Paulus. Timotheüs wordt vaak bewonderd om zijn toewijding en vastberadenheid in zijn **geloof**.

Connect2Israël:

Connect2Israël (05-10-2025):

- Komende zondag vieren we Israëlzon­dag, denkend aan Jahweh en Zijn verbondsvolk. Een volk, dat door alle eeuwen heen door Hem geroepen is om Hem te kennen, Hem lief te hebben en Hem te dienen, vanuit het grote gebod (Deut. 6:5). Jezus heeft dit gebod, deze richtlijn overgenomen en versterkt (Mattheüs 22:35-38). Jaap Bönker (van Comité Gemeentehulp Israël; www.comitegemeentehulpisrael.nl) gaat in deze dienst voor. Hij heeft reeds eerder in onze gemeente gesproken.
- In het kader van de Israëlzon­dag is het volgende materiaal (door Christenen voor Israël ontwikkeld) voor de gemeente beschikbaar: 'Gebeden voor Israël' (folder), *TOV! club magazine*; thema: 'Terug naar het begin' (blad voor kinderen), *Isreality* (jongerenmagazine), en 'Terug naar het begin' (magazine).

- Boeiende video: <https://youtu.be/uQkd1jcVQVM?si=hYhyRtQebnIF14gh> Johan Schep spreekt in deze video over 'Hoe zit het met Israël? Jezus in het Oude Testament', afl. 35.
- Wie meer wil weten over de komende Joodse feesten **Soekot** (Loofhuttenfeest) en **Simchat Thora** (Vreugde van de Wet): kijk eens op de volgende websites voor meer informatie: www.joods-christelijke-dialog.nl/joodse-feest-en-gedenkdagen/ - www.beleven.org/feesten/lijsten/religie.php?godsdienst=Jodendom - www.christenenvoorisrael.nl/kennisbank/een-overzicht-van-de-joodse-feesten
- We leven in een spannende periode: er ligt een nieuw plan voor vrede voor Gaza en het Midden-Oosten op tafel. Momenteel is het nog onduidelijk wat de reactie van de vijand van Israël zal zijn. De terreurorganisatie Hamas heeft tot nu toe stelselmatig geweigerd om alle gegijzelde Israëliërs vrij te laten en om zich te ontwapenen. We bidden om vrede voor Israël en de regio.

Shalom, Bob de Raadt.

Connect2Israël: (09-10-2025)

- Het Joodse volk viert de najaarsfeesten en op dit moment is dat het Loofhuttenfeest (Soekot). Dit feest eindigt met de Simchat Thora, de Vreugde van de Wet, aanstaande dinsdag 14

oktober. Dan wordt in een indrukwekkende dienst een Thora-rol door de synagoge gedragen. Afgelopen zondag vertelde Jaap Bönker (CGI), tijdens de Israël-zondag over de verschillende Joodse feesten.

- Voor meer informatie over het werk van Comité Gemeentehulp Israël (CGI): www.comitegemeentehulpisrael.nl/go/gemeentehulp-israel/ -> **Comité Gemeentehulp Israël heeft als doelstelling om messiaans-Joodse gemeenten in Israël met gebed en financieel te ondersteunen; dit geldt ook Arabische gemeenten die visie hebben voor de plaats van Israël in Gods plan. Daarnaast ondersteunt CGI diverse 'bedieningen', diverse projecten van Israëliische gelovigen.**
- Op 7 oktober werden diverse herdenkingsbijeenkomsten gehouden, om de slachtoffers te gedenken die vielen bij de geweldsexplosie en terreurdaden door Hamas, 2 jaar geleden. Christenen voor Israël heeft ook een herdenkingsbijeenkomst georganiseerd en die is terug te zien op www.christenenvoorisrael.nl/activiteiten/7-oktober-samen-met-israel-herdenken-5907 of via www.youtube.com/live/g2IBGGjdBvM
- We vragen uw gebed voor het Joodse volk en de huidige onderhandelingen over vrede tussen Israël en Hamas. Er klinken optimistische geluiden, maar er zijn ook kritische kanttekeningen gemaakt over de duurzaamheid van deze 'mogelijke vrede'. En dat heeft te maken met de dubbele agenda's van landen die bij de onderhandelingen betrokken zijn. Bid voor rechtvaardigheid en echte shalom (vrede), dat de gegijzelden vrijkomen en dat de Gazanen

onder het juk van Hamas uit kunnen komen en dat er in Gaza een democratisch bewind zal gaan regeren.

- Bid dat de Vreugde van de Wet¹¹ door het geheel Joodse volk beleefd zal worden en dat zij daarbij de wetsvervulling door Jezus Messias zullen leren kennen.

Shalom, Bob de Raadt.

Connect2Israël (16-10-2025):

- Afgelopen maandag werden 20 in leven zijnde gegijzelde Israëliërs eindelijk vrijgelaten¹². Grote vreugde in Israël. De bezorgdheid echter blijft: een aantal overleden gegijzelden moet nog terugbezorgd worden uit Gaza. Daarnaast toont Hamas zich heer en meester op straat in Gaza, na de terugtrekking van het Israëlische leger. Zij tonen hun macht door openbare executies van Gazaanse onderdanen^{13,14}. 7 Oktober 2023 is dus niet ver weg, zelfs niet onder de eigen bevolking in Gaza. Laat dit een waarschuwing zijn!
- Indrukwekkende video's: https://youtu.be/l_8knlBQoh4?si=7ThbQnDMVplm8beW -> The sons have returned! - <https://youtu.be/mRQYgOW8gdQ?si=7qmEVuJqBljasTWx>
- Daniël Keijzer, die eerder al eens in de Ark gesproken heeft, is momenteel weer in Nederland voor een aantal spreekbeurten. Voor belangstellenden geef ik de volgende data door van zijn spreekbeurten bij ons in de omgeving: 25 okt. Dordrecht: One New Man gemeente; 26 okt. Langerak: Huisgemeente; 3 nov. Nieuw-Lekkerland: Het Carillion. Informatie: info@life4israel.nl
- Dr. Hans Jansen schreef het standaardwerk '*Waarom mag Israël niet bestaan in het Midden-Oosten?*' (2015, Uitg. Jongbloed - Heerenveen). Nog altijd actueel. Van harte aanbevolen als

---

¹¹ www.weetwatjeviert.nl/alle-feestdagen/simchat-torah-vreugde-der-wet -> In een vrolijke viering danken joden God voor de Tora. Dit zijn de eerste vijf boeken van de Tenach, het belangrijkste religieuze boek in het joodse geloof. In de synagoge, de Joodse kerk, wordt door belangrijke mensen eerst het laatste hoofdstuk van de Tora en daarna het eerste hoofdstuk gelezen. Dit laat zien dat de Tora nooit stopt en altijd belangrijk blijft. Tijdens Simchat Tora wordt er met de Tora gedanst door de synagoge. De voorgangers houdende Tora vast en iedereen danst mee. De allerkleinste kinderen zitten op de schouders van hun vader, zodat ook zij mee kunnen doen. Het is een hele vrolijke gebeurtenis.

¹² www.israelnieuws.nl/post/de-hele-lijst-dit-zijn-de-gijzelaars-die-uiteindelijk-maandag-door-hamas-woorden-vrijgelaten-en-lijst-v - www.dit.eo.nl/artikel/laatste-levende-israelische-gijzelaars-vrijgelaten-eerste-hoopvolle-moment-sinds-twee-jaar

¹³ Bron: Ned. Dagblad, woensdag 15 oktober 2025, pag. 1: Hamas heerst weer in de straten van de Gazastrook (geschreven door Jan van Benthem): maandag j.l. executeerde Hamas vermeende tegenstanders en Gazanen die met Israël zouden hebben samengewerkt. Hamas wil met dit brute geweld en in strijd met het bereikte akkoord de macht in de Gazastrook hervestigen, stellen Arabische bronnen. Reuters stelt: 'Hamas voert in Gaza een golf van moorden uit'. De Dogmush-familie schreef "Hamas executeert onschuldige mensen op basis van alleen hun identiteit".

¹⁴ www.nieuws.nl/buitenland/onrust-in-gaza-na-openbare-executies-door-hamas - www.geenstijl.nl/5186218/video-hamas-executeert-publiekelijk-zeven-palestijnen

historische achtergrond en om inzicht te krijgen in drijfveren en wortels van het bestaande

conflict!¹⁵

- Komende donderdag, 23 oktober, komen we als Israëlkring samen in de Ark (inloop: 19.50 uur; aanvang: 20.00 uur). Thema: 'Israël is Gods zoon'.

Shalom, Bob de Raadt.

Connect2Israël (23-10-2025):

- *Israël Today* gaf recent een verhelderend verslag over de belangrijke rol die de Israëlische marine speelt in het beschermen van de kust van Israël: www.israeltoday.nl/read/van-kustverdediging-tot-maritieme-reikwijdte-de-transformatie-van-de-israelische-marine/ Ook gaf *Israël Today* aan welke rol Turkije tegenwoordig wil spelen: www.israeltoday.nl/read/turkije-wil-iran-vervangen-en-israel-omsingelen/
- Begin deze week was er sprake van schending van het huidige bestand. Sommige krantenkoppen suggereerden dat Israël begonnen was met schermutselingen. De waarheid was echter anders: www.israeltoday.nl/read/wapenstilstand-onder-druk-hamas-valt-aan-israel-reageert-met-luchtaanvallen/ Hamas viel als eerste - opnieuw - Israël aan. Sommige kranten meldden expliciet welke de terreurdaden Hamas momenteel pleegt onder de eigen Gazaanse bevolking: executies, mishandeling, verdrukking en bezetting: een regelrechte angst- en terreurcultuur.
- Leerzame video's: www.youtube.com/watch?v=cbjsCS5mCcc > een indrukwekkend verslag over Gods aanwezigheid bij de gijzelaars in de tunnels van Hamas. En een link naar de presentatie van Jaap Bönker (Comité Gemeentehulp Israël) over de feesten: <https://www.dropbox.com/scl/fi/5guscgdgwu0rgnxu6id4zo/feesten-in-Jezus.pptx.pdf?rlkey=re6j7hneequk82w9mlpgvkvxwa&dl=0>
- Gebedsonderwerpen: Uitvoering van het bestand > dat alle dode gegijzelden worden overgedragen aan Israël en dat Hamas zich overgeeft en zich ontwapent. Gebed voor vrede en opbouw in de Gaza, voor een krachtig getuigenis van Arabische christenen en Messiasbelijdende Joden. Voor bescherming van het Joodse volk, waar ook ter wereld. Voor demilitarisering van de regio en bestrijding van honger, geweld, armoede en misbruik. Voor de vrede van God en de vrede van Jeruzalem.

Shalom, Bob de Raadt.

Connect2Israël - extra (27-10-2025):

---

¹⁵ www.likoed.nl/2016/09/samenvatting-waarom-mag-israel-niet-bestaan-in-het-midden-oosten/

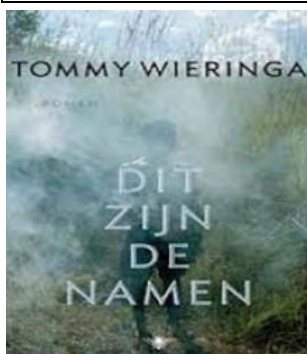
- Demissionair minister van Buitenlandse Zaken, David van Weel was op werkbezoek in Jordanië en bezocht daar o.a. een academie waar Palestijnse politieagenten getraind worden om dienst te doen in Gaza. Een opmerkelijke uitspraak van Van Weel in de krant: “ Hamas heeft niet zoveel te kiezen. Ze hebben geen sponsors meer en geen vrienden. **Ze zijn verantwoordelijk voor de immense verwoesting in Gaza**, en hebben zelf voor hun ontwapening getekend”. ¹⁶
- CIDI – Israël Nieuwsbrief, jaargang 40, nummer 3, oktober 2025: met een samenvatting van verkiezingsprogramma’s en een toelichting op het stemgedrag van politieke partijen. ISSN 0920-2854. Vindplaats: [www.cidi.nl/wp-content/uploads/2025/10/CIDI-Nieuwsbrief oktober 2025 internet.pdf](http://www.cidi.nl/wp-content/uploads/2025/10/CIDI-Nieuwsbrief_oktober_2025_internet.pdf)

Connect2Israël (30-10-2025):

- Op 15 november 2025 organiseert Christenen voor Israël een jaarlijkse ontmoetingsdag, met een interessant programma. Van harte aanbevolen. Informatie is te vinden op: www.christenenvoorisrael.nl/israeldag-2025
- Wie geïnteresseerd is in een historische studie: www.israeltoday.nl/read/het-historische-probleem-van-israel-met-gaza/
- Op donderdag 23-10-2025, tijdens de Israëlkring heb ik het thema 'Israël is Gods zoon' behandeld, een bijbelstudie met veel tekstverwijzingen, naar aanleiding van het boekje 'Het geheim van Israël – Zeven Bijbelstudies voor Kringen – drs. Kees de Vreugd'. De studienotities bij deze bijbelstudie staan in het oktobernummer van het online magazine *VaderKracht Centraal* - vindplaats: www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php
- Wilt u blijven bidden voor het Joodse volk, voor bescherming door en het aanroepen van JHWH, als Allerhoogste God en Heer. Bid voor de Gazaanse bevolking nu de onderlinge terreur tussen Palestijnse groepen (een broederstrijd) zo nadrukkelijk naar voren komt. Nog meer destructie i.p.v. een bestand.
- Bid om een krachtig getuigenis van Messiasbelijdende Joden en Arabische christenen. Totdat Hij komt!

Shalom, Bob de Raadt - www.bobderaadt.nl/israel.php

Boekenplank:

¹⁶ Nederlands Dagblad, vrijdag 24-10-2025, pag. 12-13: ‘David van Weel in Jordanië. ‘Hier hebben we een vluchtelingenkamp nagebouwd’. Artikel van Jenne Jan Holtland (Vvk). Citaat staat op pag. 13.

Het

is niet alleen een verhaal over vluchtelingen, maar ook een reflectie op wie we zijn en wat het betekent om mens te zijn in een wereld vol uitdagingen.

De roman behandelt belangrijke thema's zoals **migratie**, **religie**, en de zoektocht naar **identiteit**. Wieringa verbindt de duistere binnenwereld van de mens met bredere maatschappelijke vragen, en zijn schrijfstijl wordt gekenmerkt door humor en wijsheid. De vluchtelingen in het verhaal worden geconfronteerd met geweld en verraad, terwijl Pontus Beg zijn eigen verleden en afkomst ontdekt door interactie met de laatste Jood van de stad.

De roman bestaat uit twee verhaallijnen die meteen ook uitdrukking geven aan de twee hoofdthema's van het boek: migratie en religie. Zo draait het verhaal enerzijds rond de belevenissen van een groep illegale vluchtelingen die in de steppe van Oost-Europa op zoek zijn naar een betere wereld. Onderweg eisen de barre omstandigheden en de maandenlange ontbering hun tol, waardoor slechts vijf vluchtelingen van de dertien de tocht overleven. Tijdens die tocht ontstaan er spanningen binnen de groep. Het vijftal verenigt zich echter opnieuw in een soort cultus rond het afgehouwen hoofd van 'de andere', een zwarte man die ze eerder gezamenlijk vermoord hebben. Na hun omzwervingen komen ze geleid door het hoofd aan in het troosteloze Michailopol, een fictieve stad in het grensland van de voormalige Sovjet-Unie.

Daarnaast wordt een tweede verhaallijn uitgewerkt, met in de hoofdrol politicommissaris Pontus Beg. Hij is een gematigd corrupte ambtenaar in een door en door corrupt land. Pontus wil zich tot het jodendom bekeren onder invloed van zijn voorouders. Hij kreeg een boek onder ogen met als titel: "Achter de namen", waarin staat dat de naam van zijn moeder "Medved" op zijn eigen Joodse afkomst duidt. Hij neemt als leermeester de laatste rabbi en tevens de laatste jood van de stad, Zalman Eder. De twee verhaallijnen smelten samen wanneer de overlevende vluchtelingen in de macht van de politiechef komen. Het verhaal van hun vreselijke zwerftocht doet de commissaris denken aan de woestijntocht uit de Thora, waardoor zijn interesse voor het jodendom nog meer wordt aangewakkerd. Hij legt de vijf namen van de overlevenden in een proces-verbaal vast. Het zijn de jongeling Saïd Mirza, de hoogzwangere vrouw Samira Uygun, de stroper Alexander Hac, de Turkmeen uit Asjchabad Akmuhammet Kurbankiliev en Vitaly. Aan het eind van het boek belooft hij Saïd Mirza, hem, als zijn aangenomen zoon, Israël binnen te loodsen. De vluchtelingen blijven vol verlangen kijken naar Europa, dat zo dichtbij ook de grens vormt met het grensland waarin zij verblijven.

Bijzonder boek en een prettige leeservaring (afgezien van de vloeken die in dit boek gezegd worden). Het doorzettingsvermogen van de vluchtelingen en alle obstakels die zij tegenkomen: kou, regen, ondervoeding, onderling wantrouwen, streven van medereizigers, mysterieuze invloeden e.d. De reis is vergelijkbaar met de woestijnreis van het Joodse volk onder leiding van Mozes. Bijzonder vind ik vooral het verhaal van commissaris Pontus Beg, diens ontdekking van zijn Joodse wortels, de betekenis daarvan, zijn ontmoetingen met de laatste rabbi in de stad en de diepgaande gesprekken die zij samen hebben. Een bijzondere relatie ontwikkelt zich en de Joodse wortels worden steeds dieper en meer van levensbelang: joodse gebruiken, boeken, betekenissen en rituelen. Het geeft hem een nieuw levensperspectief, zeker ook in de benadering van de jongen Saïd Mirza, die hij meer en meer als een eigen zoon beschouwt. Hij leidt Saïd naar een ander perspectief: het land Israël, die hij zeker zal kunnen bereiken en tot een bloeiend leven kan komen. Opmerkelijk en uitdagend perspectief.

✚ Arthur Alderliesten (red.) (2025) *Christelijk omgaan met miskraam en stilgeboorte – Bezinningskader voor de christelijke kerk.* – Uitg. Schreeuw om leven (brochure + boek) – www.schreeuwomleven.nl >

De kostbaarheid en kwetsbaarheid van het ongebooren leven wordt in alle hevigheid zichtbaar bij een miskraam of een stilgeboorte. Het is een onderwerp dat vaak niet genoeg aandacht krijgt vanuit een christelijk perspectief. Het doel van dit boekje is om christenen te voorzien van doordenking en handvaten. Een belangrijk onderdeel is de vraag naar de eeuwige bestemming van deze kinderen. Het veelzeggende antwoord ligt in de titel van het essay: “In Gods armen.” In laagdrempelige interviews wordt inzicht gegeven in de manier waarop christenen, die persoonlijk of professioneel betrokken zijn bij miskraam en stilgeboorte, hiermee omgaan. Daarnaast biedt dit boekje pastorale en liturgische handreikingen. Het thema wordt benaderd vanuit het geloof dat God weet wat Hij doet, ook al kunnen de vragen naar de almacht en de waaroms naar Gods handelen in alle intensiteit op een mens afkomen.

Israël is Gods Zoon

Hoofdstuk 2, uit: *Het geheim van Israël – Zeven Bijbelstudies voor Kringen* – drs. Kees de Vreugd¹⁷ – Uitg. Chai Pres / Christenen voor Israël – Nijkerk; ISBN 978-90-817813-4-3; 31 pp. (versie 21-10-2025)

Inleiding: Ex. 4:22b: ‘Zo zegt de HEERE: Mijn zoon, Mijn eerstgeborene, is Israël’ (Ex. 4:22b)¹⁸.

Dat laat een unieke verbondenheid zien tussen Jezus en Zijn volk Israël. Sterker nog, Mattheüs betrekt de woorden uit Hosea 11:1 die spreken over Israël – ‘Uit Egypte heb ik mijn zoon geroepen’ – vrijuit op Jezus.¹⁹

- God noemt Israël zijn eerstgeboren zoon.

Bijbelsteksten:

- **Exodus 4:22-23**^{20,21}: 21 De HEERE zei tegen Mozes: Nu u naar Egypte gaat terugkeren, zie erop toe dat u al de wonderen waartoe Ik u in staat gesteld heb, (4:21 *waartoe Ik u in staat gesteld heb* - Letterlijk: die Ik in uw hand gelegd heb. vóór de farao doet. Ikzelf echter zal zijn hart verharderen, zodat hij het volk niet zal laten gaan.) 22 Dan moet u tegen de farao zeggen: **Zo zegt de HEERE: Mijn zoon, Mijn eerstgeborene, is Israël.** 23 Daarom zeg Ik tegen u: Laat Mijn zoon gaan, zodat hij Mij kan

¹⁷ www.bing.com/videos/search?q=Het+geheim+van+Israël+--+Zeven+Bijbelstudies+voor+Kringen+--+drs.+Kees+de+Vreugd

¹⁸ In het boekje staat bij deze tekst de verwijzing naar Gen. 12: 2. In die tekst gaat het over “1 De HEERE nu had tot Abram gezegd: Ga gij uit uw land, en uit uw maagschap, en uit uws vaders huis, naar het land, dat Ik u wijzen zal. 2 En Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken; en wes een zegen!”

¹⁹ Bron: www.christenenvoorisrael.nl/artikelen/40-dagenoverdenking-3-april-de-eerstgeboren-zoon#:~:text='Zo

²⁰ Bron: www.herzienestatenvertaling.nl/teksten/exodus/4

²¹ www.leesdebijbel.com/exodus-4-22-nld.php

dienen. Maar u hebt geweigerd hem te laten gaan, zie, Ik zal uw zoon, uw eerstgeborene, doden.

- **Jeremia 31:20** > Is Efraïm^{22, 23, 24} voor Mij niet een dierbare zoon, is hij voor Mij niet een lievelingskind? Want zo dikwijls als Ik tot hem spreek, denk Ik nog voortdurend aan hem. Daarom is Mijn binnenste bewogen over hem, Ik zal Mij zeker over hem ontfermen, spreekt de HEERE.²⁵

- **Hosea 11:1**²⁶ > Toen Israël een kind was, had Ik hem lief, en uit Egypte heb [Matt. 2:15](#)²⁷ Ik Mijn zoon

geroepen. Bron: www.herzienestatenvertaling.nl/teksten/hosea/11#1

o **God kiest Israël als zijn zoon** >

- **Rom. 9:4** > Want zij zijn Israëlieten. God heeft hén als zijn kinderen willen aannemen. Aan

²² De **stam van Efraïm** is in de [Hebreeuwse Bijbel](#) een van de twaalf stammen van het [volk Israël](#). Het was tevens de meest dominante [stam](#) in het latere [koninkrijk Israël](#).

De stam van Efraïm had als stamvader [Efraïm](#), de jongere zoon van [Jozef](#), broer van Manasse en kleinzoon van [Jakob](#).

- www.debijbel.nl/wereld-van-de-bijbel/kennis-achtergronden/bijbelse-personen/efraim

- www.christipedia.nl/wiki/Efraim

²³ **Efraïm** (Hebreeuws: אֶפְרַיִם/אֶפְרַיִם, *Efrayim*) was volgens de [Hebreeuwse Bijbel](#) de tweede zoon van [Jozef](#) die geboren werd in het [oude Egypte](#).¹¹ Efraïm werd net als zijn oudere broer [Manasse](#) verwekt bij [Asnath](#), de vrouw die de Egyptische [farao](#) Jozef had gegeven. Jozef noemde zijn tweede zoon Efraïm, want "God heeft mij vruchtbaar gemaakt in dit land, waar ik zo veel te verduren heb gehad";¹² de naam Efraïm klinkt als Hebreeuws voor "tweemaal vruchtbaar". Bron: [www.nl.wikipedia.org/wiki/Efraim_\(persoon\)](http://www.nl.wikipedia.org/wiki/Efraim_(persoon))

²⁴ In [Genesis 48](#) staat dat Jozef samen met zijn zonen naar zijn vader [Jakob](#) ging, die niet meer lang te leven had. Jakob zei dat de twee zoons van Jozef als zijn eigen zoons zouden gelden. Jozef bracht ze voor zijn slechtiende vader met Manasse, de oudste, rechts en Efraïm links, zodat de oudste zoon de belangrijkste zegen zou ontvangen. Jakob wilde het echter anders, hij kruiste zijn armen, zodat Efraïm de grootste zegen kreeg. Hij stelde Efraïm vóór Manasse en zei dat hij een machtiger nakomelingschap zou krijgen. Deze nakomelingen zouden later bekend worden als de [stam Efraïm](#), die de meest dominante van het [Koninkrijk Israël](#) zou worden. "Efraïm" wordt dan ook soms als aanduiding voor het gehele Israël van die tijd gebruikt.

²⁵ www.bibliatodo.com/nl/bijbel/herziene-statenvertaling/jeremia-31-20

²⁶ Hosea 11 is een krachtige weergave van de dynamische relatie tussen God en zijn volk. Het benadrukt zowel de liefde van God als de ontrouw van Israël, maar biedt ook hoop op verzoening en herstel. Deze hoofdstuk herinnert ons eraan dat, ongeacht onze fouten, Gods liefde en genade altijd beschikbaar zijn voor degenen die zich tot Hem wenden. Bron: www.bing.com/search?q=hosea+11+uitleg&FORM=R5FD2

²⁷ [Matt. 2: 15](#) > ¹⁴ Jozef maakte zich gereed en week nog diezelfde nacht met het kind en zijn moeder uit naar Egypte,¹⁵ waar hij bleef tot de dood van Herodes. Zo moest in vervulling gaan wat bij monde van de profeet door de Heer is gezegd: 'Uit Egypte heb Ik mijn Zoon geroepen.'

hén heeft Hij zijn hemelse macht en majesteit willen geven. Met hén heeft Hij verbonden gesloten. Aan hén heeft Hij de wet en de aanbidding in de tempel gegeven.
& Zij zijn *immers* Israëlieten; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de heerlijkheid [Efez. 2:12](#) en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften -> www.herzienestatenvertaling.nl/teksten/romeinen/9 .

– **Rom. 9:8** > Dat betekent dat niet alle mensen die van Abraham afstammen, ook vanzelf kinderen van God zijn. Maar alleen de mensen die nét zoveel als Abraham op Gods beloften vertrouwen, zijn kinderen van God. *Zij zijn de beloofde zonen van Abraham.*

– **Gen. 12: 1-3** >

12 1 De HEER zei tegen Abram: ‘Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat ook je naaste verwanten, en ga naar het land dat ik je zal wijzen. 2 Ik zal je tot een groot volk maken, ik zal je zegenen, ik zal je aanzien geven, een bron van zegen zul je zijn. 3 Ik zal zegenen wie jou zegenen, wie jou bespot, zal ik vervloeken.

– **Gen. 21: 12-13** > bron: www.statenvertaling.nl/tekst.php

- 12 Maar ¹²God zeide tot Abraham: Laat het niet kwaad zijn in uw ogen, over den jongen en over uw dienstmaagd; ¹³al wat Sara tot u zal zeggen, hoor naar haar stem, ^fwant in ¹⁴Izak zal uw zaad ¹⁵genoemd worden.
  - ○ **12** Te weten des nachts, vers 14. ✓
  - ○ **13** Aangaande deze zaak van Ismaël en Hagar.
  - ○ **f** Rom. 9:7. Hebr. 11:18. ✓
  - ○ **14** Dat is, Gods volk, bij hetwelk het verbond Gods zal berusten, en inzonderheid de **Messias**, zullen niet voortkomen van Ismaël, maar van Izak; mitsgaders die alleen zullen het ware geslacht Abrahams zijn, niet die naar de natuur vleselijk uit hem zullen voortkomen, als Ismaël; maar die door de genade en kracht der geestelijke belofte zijn kinderen zullen zijn, als Izak. Zie Rom. 9:6, 7, 8. ✓
  - ○ **15** Anders: **geroepen worden**.
- 13 ^gDoch Ik zal ook den zoon dezer dienstmaagd ¹⁶tot een volk stellen, ¹⁷omdat hij uw zaad is.
  - ○ **g** Gen. 16:10; 17:20. ✓
  - ○ **16** Zie Gen. 16:10; 17:20. ✓
  - ○ **17** Dat is, omdat hij uw zoon is, en omdat hij van u afkomstig is.

○ – **Rom. 9:7** >

Want Abraham vertrouwde op Gods belofte toen Hij zei: "Ongeveer om deze tijd zal Ik terugkomen en dan zal Sara een zoon (= *Izaäk*) hebben."

– **Gen. 25:23** >

Daarop ging zij om de Here te vragen. **23** En de Here zeide tot haar: Twee volken zijn in uw schoot, en twee natiën zullen zich scheiden uit uw lichaam; de ene natie zal sterker zijn dan de andere, en de oudste zal de jongste dienstbaar wezen.

– **Gen. 28: 13-15** >

En zie, de HEERE stond boven aan die ladder en zei: Ik ben de HEERE, de God van uw vader Abraham en de God van Izak; dit land waarop u ligt te slapen, zal Ik u en uw nageslacht geven. Genesis 28:14 Uw nageslacht zal talrijk zijn als het stof van de aarde en u zult zich uitbreiden naar het westen, het oosten, het noorden en het zuiden. In u en uw nageslacht zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden. Genesis 28:15 En zie, Ik ben met u, Ik zal u beschermen overal waar u heen zult gaan, en Ik zal u terugbrengen in dit land, want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik gedaan heb wat Ik tot u gesproken heb!

– **Maleachi 1:2-3** >

'Ik heb u liefgehad, zegt de HEERE; maar gij zegt: Waarin hebt Gij ons liefgehad? Was niet Ezau Jakobs broeder? spreekt de HEERE; nochtans heb Ik Jakob liefgehad, '. 'En Ezau heb Ik gehaat; en Ik heb zijn bergen gesteld tot een verwoesting, en zijn erve voor de draken der woestijn. '

○ – **Rom. 9:11-13** >

Toen ze in verwachting was van een tweeling, zei God tegen haar: "De oudste zal de jongste dienen." God had dat al besloten toen haar kinderen nog niet waren geboren. Geen van beiden had dus nog goede of slechte dingen gedaan. Daarmee liet God zien dat Hij de één uitkoos, en de ander niet. Niet omdat de één beter was dan de ander, maar alleen omdat God hem nu eenmaal uitkoos voor zijn plan. Er staat in de Boeken: "Ik hield van Jakob, maar niet van Ezau."

– **Exodus 4:22-23** >

'Dan zult gij tot Farao zeggen: Zo zegt de Here : Israël is mijn eerstgeboren zoon; daarom zeg Ik u: laat mijn zoon gaan, opdat hij Mij diene; zoudt gij echter weigeren hem te laten gaan, dan zal Ik uw eerstgeboren zoon doden.'

○ **De eerstgeboren zoon** ^{28, 29}:

- **Gen. 25: 29-34:**

29 En Jakob had een kooksel gekookt; en Ezau kwam uit het veld, en was moede.

30 En Ezau zeide tot Jakob: Laat mij toch slorpen van dat rode, dat rode daar, want ik ben moede; daarom heeft men zijn naam genoemd Edom.

---

²⁸ www.christipedia.nl/wiki/Eerstgeborene > De mannelijke eerstgeborene of eerstgeboorte wordt in de oudheid voornamelijk een groot voorrecht genoemd; want in haar woont „de eersteling van mijn kracht“, zoals [Jacob](#) zei van zijn eerstgeboren zoon Ruben, Gen. 49: 3 (NBG51).

Ge 49:3 Ruben, mijn eerstgeborene zijt gij, mijn sterkte en de eersteling mijner kracht, de voornaamste in hoogheid, de voornaamste in vermogen. (NBG51)

Ge 49:3 Ruben! gij zijt mijn eerstgeborene, mijn kracht, en het begin mijner macht; de voortreffelijkste in hoogheid, en de voortreffelijkste in sterkte! (SV)

²⁹ Figuurlijk heet **Israël** de eerstgeboren zoon van God onder de volkeren, als het uit alle volkeren der oudheid door God verkoren openbaringsvolk (Exod. 4: 22, vgl. Rom. 3: 1 vv., Ef. 2: 12).

www.christipedia.nl/wiki/Eerstgeborene

31 Toen zeide Jakob: Verkoop mij op dezen dag uw eerstgeboorte.

32 En Ezau zeide: Zie, ik ga sterven; en waartoe mij dan de eerstgeboorte?

33 Toen zeide Jakob: Zweer mij op dezen dag! en hij zwoer hem; en hij verkocht aan Jakob zijn eerstgeboorte.

34 En Jakob gaf aan Ezau brood, en het linzenkooksel; en hij at en dronk, en hij stond op en ging heen; alzo verachtte Ezau de eerstgeboorte.

- **Deut. 21:15-17:**

15 Als iemand twee vrouwen heeft, van wie hij de een meer liefheeft dan de ander, en beiden baren hem een zoon, de minst geliefde vrouw het eerst, **16** dan mag hij, wanneer hij zijn bezit aan zijn zonen vermaakt, de zoon van de vrouw die hij liefheeft niet bevoordelen ten koste van de zoon van de minst geliefde vrouw, die het eerst geboren is. **17** Hij moet de zoon van de minst geliefde vrouw als eerstgeborene erkennen, en hem dus een dubbel deel van zijn bezittingen geven.

- **Exodus 22:29:**

29 Uw volheid en uw tranen zult gij niet uitstellen; den eerstgeborene uwer zonen zult gij Mij geven. 30 Desgelijks zult gij doen met uw ossen en met uw schapen; zeven dagen zullen zij bij hun moeder zijn, op den achtsten dag zult gij ze Mij geven.

- **Ex. 13:12-15 >**

12. dat u alles wat de baarmoeder opent, aan de HEERE zult afstaan. Ook alles wat de baarmoeder opent van de dracht van het vee dat u toebehoort: de mannetjes zullen voor de HEERE zijn. Exodus 13. Maar alles wat de baarmoeder van een ezelin opent, moet u vrijkopen met een lam. Als u het niet vrijkoopt, moet u het de nek breken. Maar wat de mensen betreft, moet u alle eerstgeborenen onder uw zonen vrijkopen. 14. Het zal gebeuren, als uw zoon u morgen vraagt: Wat is dit? dat u tegen hem zult zeggen: De HEERE heeft ons met sterke hand uit Egypte, uit het slavenhuis, geleid. 15. Want toen de farao zich verhardde en weigerde ons te laten gaan, gebeurde het dat de HEERE alle eerstgeborenen in het land Egypte doodde, van de eerstgeborene van de mens tot de eerstgeborene van het vee toe. Daarom offer ik aan de HEERE de mannetjes van alles wat de baarmoeder opent, maar alle eerstgeborenen van mijn zonen koop ik vrij.

- **Ex. 34: 19:**

19 Alles wat als eerste de moederschoot verlaat behoort mij toe. Ieder eerstgeboren mannelijk dier van je kudde is voor mij, zowel van je runderen als van je schapen en geiten.

- **Numeri 3:12-13:**

Numeri 3:11 De HEERE sprak tot Mozes: Numeri 3:12 En Ik, zie, Ik neem de Levieten uit het midden van de Israëlieten, in plaats van elke eerstgeborene onder de Israëlieten, die de baarmoeder opent. De Levieten zullen Mij toebehoren, Numeri 3:13 want alle eerstgeborenen behoren Mij toe. Op de dag dat Ik alle eerstgeborenen in het land Egypte trof, heb Ik alle eerstgeborenen in Israël, van de mensen tot het vee, voor Mijzelf geheiligd. Zij behoren Mij toe. Ik ben de HEERE.

- **Ex. 19:5-6:**

5 Nu dan, indien gij naarstiglijk Mijner stem zult gehoorzamen, en Mijn verbond houden, zo zult gij Mijn eigendom zijn uit alle volken, want de ganse aarde is Mijn; 6 En gij zult Mij een priesterlijk koninkrijk, en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden, die gij tot de kinderen Israëls spreken zult.

o **Het doel van het zoonschap:** ³⁰, ³¹

- **Ex. 4:23** >

Daarom zeg Ik tegen u: **Laat Mijn zoon gaan, zodat hij Mij kan dienen.** Maar u hebt geweigerd hem te laten gaan, zie, Ik zal uw zoon, uw eerstgeborene, doden.

- **Ex. 25:8** >

De Israëlieten moeten een heiligdom voor mij maken, zodat ik te midden van hen kan wonen.

- **Ex. 29:45-46** >

45 En Ik zal in het midden der kinderen Israels wonen, en Ik zal hun tot een God zijn. **46** En zij zullen weten, dat Ik de HEERE hun God ben, Die hen uit Egypteland uitgevoerd heb, opdat Ik in het midden van hen wonen zou; Ik ben de HEERE, hun God.

- **Psalms 22:4** > Al wie mij ziet, bespot mij, boos te moê; Men schudt het hoofd, men steekt de lip mij toe.

- **Num. 6:27** >

Alzo zullen zij Mijn Naam op de kinderen Israëls leggen; en Ik zal hen zegenen.

- **Deut. 12:11** >

11 Dan zal er een plaats zijn, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om Zijn Naam aldaar te doen en wonen; daarheen zult gij brengen alles, wat ik u gebiede: uw brandofferen, en uw slachtofferen, uw tienden, en het heffer uwer hand, en alle keur uwer geloften, die gij den HEERE beloven zult.

- **Deut. 14:23** >

Bewaak je hart beter dan alle andere dingen. Want in je hart is de bron van het leven.

Bescherm je hart boven alles, want uit je hart komt alles voort wat je doet.

- **Deut. 16: 2, 6** >

'Dan zult gij als Pascha voor de Here , uw God, kleinvee en runderen slachten op de plaats die de Here verkiezen zal om zijn naam daar te doen wonen.(6) 'Maar op de plaats die de Here , uw God, verkiezen zal om zijn naam daar te doen wonen, zult gij het Pascha slachten, tegen de avond, als de zon ondergaat, op het tijdstip van uw uittocht uit Egypte. '

- **Deut. 26: 2** >

2 Zo zult gij nemen van de eerstelingen van alle vrucht des lands, die gij opbrengen zult van uw land, dat u de HEERE, uw God, geeft, en zult ze in een korf leggen; en gij zult heengaan tot de plaats, die de HEERE, uw God, verkoren zal hebben, om Zijn Naam aldaar te doen wonen;

---

³⁰ **Betekenis van Zoonschap**

Zoonschap in de Bijbel impliceert dat gelovigen worden aangenomen als kinderen van God. Dit concept is diep geworteld in de Bijbel en benadrukt de liefdevolle relatie tussen God en Zijn volgelingen. In Galaten 4:6 staat: "**En, dat gij zonen zijt, God heeft de Geest Zijns Zoons uitgezonden in onze harten, die roept: Abba, Vader.**" Dit vers benadrukt dat gelovigen door de Heilige Geest de mogelijkheid hebben om God als hun Vader aan te roepen.

³¹ **Bijbelverzen over Zoonschap**

1. **Romeinen 8:15: "Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze; maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen."** Dit vers bevestigt dat gelovigen niet langer slaven zijn, maar kinderen van God.
2. **Efeziërs 1:5: "Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil."** Dit vers legt de basis voor de roeping tot zoonschap door Christus.
3. **Johannes 1:12: "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven."** Dit vers benadrukt dat geloof in Christus leidt tot het worden van kinderen van God.

- **Zach. 14:16** >

16 Of: der bergen, dat is, dier twee delen van den Olijfb erg gemaakt heb. 17 Anders: tot den berg dien Hij afgezonderd of verkoren heeft, te weten den berg Sion. Hij, te weten de Heere.

- **Openb. 21:24** >

24 En de volken, die zalig worden, zullen in haar licht wandelen; en de koningen der aarde brengen hun heerlijkheid en eer in dezelve.

o **Zegen voor de volken:** ^{32, 33}

- **Gen. 12:3** >

De HEERE nu zei tegen Abram: Gaat u uit uw land, uit uw familiekring en uit het huis van uw vader, naar het land dat Ik u wijzen zal. Ik zal u tot een groot volk maken, u zegenen en uw naam groot maken; en u zult tot een zegen zijn.

- **Gen. 26:24** >

24 En de HEERE verscheen hem in denzelfden nacht, en zeide: **Ik ben de God van Abraham**, uw vader; vrees niet; want Ik ben met u; en Ik zal u zegenen, en uw zaad vermenigvuldigen, om Abrahams, Mijns knechts, wil. 25 Toen bouwde hij daar een altaar, en riep den Naam des HEEREN aan.

- **Gen. 28:13-15** >

13. En ziet, de HEERE stond op dezelve en zeide: Ik ben de HEERE, de God van uw vader Abraham, en de God van Izak; dit land, waarop gij ligt te slapen, zal Ik aan u geven, en aan uw zaad.

14 En uw zaad zal wezen als het stof der aarde, en gij zult uitbreken in menigte, westwaarts en oostwaarts, en noordwaarts en zuidwaarts; en in u, en in uw zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.

15 En zie, Ik ben met u, en Ik zal u behoeden overal, waarheen gij trekken zult, en Ik zal u wederbrengen in dit land; want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik zal gedaan hebben, hetgeen Ik tot u gesproken heb.

- **Num. 24:9** >

9 Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd, gelijk een leeuw, en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? Zo wie u zegent, die zij gezegend, en vervloekt zij, wie u vervloekt

- **Jes. 2:1-5** >

---

³² www.christenenvoorisrael.nl/artikelen/hoe-israel-de-wereld-zegent-in-bijbelse-tijden > Zegen' is een ongrijpbaar begrip. We begrijpen allemaal dat het iets goeds moet zijn, maar hoe het precies werkt? Een mooie uitleg uit het Jodendom is dat het Hebreeuwse woord voor zegen, beracha, 'omlaag trekken' betekent. Een zegen is als het omlaag trekken van een stukje van Gods volmaaktheid in onze werkelijkheid. Deze wereld verbeteren dus. Het sluit aan bij de taak die het volk Israël heeft volgens [Jesaja 43](#): Gods getuigen zijn op aarde. Zijn Naam bekendmaken, Zijn lof verkondigen onder de volken. De volkenwereld heeft dat hard nodig. De Bijbel schetst in de eerste hoofdstukken van Genesis niet echt een positief plaatje over hoe de mens zich verhoudt tot God. Integendeel. Gods belofte dat Abraham de wereld zal zegenen, is dan ook niets anders dan ongelofelijke genade.

³³ www.israelendebijbel.nl/nl/kennisbank-artikel/2020/12/16/Waarom-is-Israël-belangrijk > Waarom heeft God in het bijzonder dit volk uitgekozen en aan hen bijzondere beloften gedaan. Zeker niet omdat het groot en sterk is, of vanwege hun gehoorzaamheid. Integendeel! Velen leven in ongehoorzaamheid en het is een klein volk, een stipje op de werldebol. De Heere heeft Israël uitverkoren, omdat uit hen de Messias zou voortkomen. Het Joodse volk zal dan ook altijd blijven bestaan en in de toekomst zelfs rijkelijk gezegend worden (2 Kor. 1:20). Ooit zal het zelfs tot een voorbeeld en zegen zijn en als hoofd der naties boven alle volken verheven worden (Jer. 31:7).

1 Het woord, dat Jesaja, de zoon van Amoz, gezien heeft over Juda en Jeruzalem. 2 En het zal geschieden in het laatste der dagen, dat de berg van het huis des Heeren zal vastgesteld zijn op den top der bergen, en dat hij zal verheven worden boven de heuvelen, en tot denzelven zullen alle heidenen toevloeien. 3 En vele volken zullen heengaan en zeggen: Komt, laat ons opgaan tot den berg des Heeren, tot het huis van den God Jakobs, opdat Hij ons lere van Zijn wegen, en dat wij wandelen in Zijn paden; want uit Sion zal de wet uitgaan, en des Heeren woord uit Jeruzalem. 4 En Hij zal rechten onder de heidenen, en bestraffen vele volken; en zij zullen hun zwaarden slaan tot spaden, en hun spiesen tot sikkelen; het ene volk zal tegen het andere volk geen zwaard opheffen, en zij zullen geen oorlog meer leren. 5 Komt, gij huis van Jakob, en laat ons wandelen in het licht des Heeren.

- Rom. 11:12 - 15 >

12 Maar als hun overtreding al een rijke gave voor de wereld is en hun falen een rijke gave voor de andere volken, hoeveel rijker zal de gave dan niet zijn wanneer zij voltallig deelnemen. 13 En tegen u, afkomstig uit die andere volken, zeg ik: Het is waar dat ik een apostel voor de heidense volken ben, maar ik schat mijn taak juist dáárom zo hoog 14 omdat ik hoop afgunst bij mijn volksgenoten op te wekken en een deel van hen te redden. 15 Als God, toen zij afvallig werden, de wereld met zich heeft verzoend, zal Hij zeker, wanneer zij opnieuw aangenomen worden, leven schenken uit de dood!

Literatuur – referenties – documentatie:

- Stoorvogel, Henk (2017) *Liefde voor Israël*; in: *Viva de kerk! – 10 Principes voor de kerk van nu* – Utrecht: Uitg. Kok – ISBN 978 90435 2861 0; 208 pp..
- Vreugd, drs. Kees de (2020) *Het geheim van Israël – Zeven Bijbelstudies voor Kringen* – Uitg. Chai Pres / Christenen voor Israël – Nijkerk; 32 pp. – www.cvi.nl – info@cvi.nl
- www.bijbelengeloof.com/index.php/bijbelvertalingen/probleemteksten/294-wie-is-nu-gods-eerstgeborene-israel-of-efraim-ex-4-22-en-jer-31-9
- www.goedbericht.nl/rubriek/romeinen-94-israel-is-mijn-eerstgeboren-zoon/
- www.bing.com/videos/search?q=Het+geheim+van+Israël+-+Zeven+Bijbelstudies+voor+Kringen+-+drs.+Kees+de+Vreugd

Teksten bij de gespreksvragen:

- Rom. 9:1-8 > **Droefheid over het ongeloof van Israël**

1 Ik spreek de waarheid in Christus, ik lieg niet *en* mijn geweten getuigt mee door de Heilige Geest,
 2 dat het een grote *bron van droefheid* voor mij is, en een voortdurende smart voor mijn hart.
 3 Want ik zou zelf *wel* wensen vervloekt te zijn, weg van Christus, ten gunste van mijn broeders, mijn verwanten wat het vlees betreft.
 4 Zij zijn *immers* Israëlieten; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de *eredienst* en de beloften.
 5 Tot hen behoren de vaders, en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus *voortgekomen*, Die God is, boven alles, te prijzen tot in eeuwigheid. Amen!

De vrijmacht van de verkiezing

6 *Ik zeg dit* niet alsof het Woord van God vervallen is, want niet allen die uit Israël *voortgekomen* zijn, zijn Israël.
 7 Ook niet omdat zij Abrahams nageslacht zijn, zijn zij allen kinderen. Maar: *Alleen dat* van Izak zal *uw* nageslacht genoemd worden.
 8 Dat is: niet de kinderen van het vlees zijn kinderen van God, maar de kinderen van de belofte worden als nageslacht gerekend.
 9 Want dit is het woord van de belofte: Rond deze tijd zal Ik komen, en *dan* zal Sara een zoon hebben.

- **Rom. 11:29** > 29 Want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk.
- **Exodus 19:5-6** >

5 Nu dan, indien gij naarstiglijk Mijner stem zult gehoorzamen, en Mijn verbond houden, zo zult gij Mijn eigendom zijn uit alle volken, want de ganse aarde is Mijn;
 6 En gij zult Mij een priesterlijk koninkrijk, en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden, die gij tot de kinderen Israëls spreken zult.
- **Num. 24:9** >

9 Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd, gelijk een leeuw, en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? Zo wie u zegent, die zij gezegend, en vervloekt zij, wie u vervloekt!
- **Genesis 32:26-28** > 26 En Hij zeide: Laat Mij gaan, want de dageraad is opgegaan. Maar hij zeide: Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent.
 27 En Hij zeide tot hem: Hoe is uw naam? En hij zeide: Jakob.
 28 Toen zeide Hij: Uw naam zal voortaan niet Jakob heten, maar Israël; want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mensen, en hebt overmocht.
- **Romeinen 15:12-13** En verder zegt Jesaja: De wortel van Isaï zal er zijn en Hij Die opstaat om heerschappij te voeren over de heidenen, op Hem zullen de heidenen hopen. De God nu van de hoop moge u vervullen met alle blijdschap en vrede in het geloven, opdat u overvloedig bent in de hoop, door de kracht van de Heilige Geest.